

De R&D-vestiging van Nutreco in Boxmeer houdt zich, naast natuurlijk R&D, ook bezig met zaken als kwaliteit, registratie van producten en intellectueel eigendom. Daarnaast heeft de onderneming onderzoeksteams en proeffaciliteiten voor varkens, koeien, kalveren en ingrediënten. En er zijn onderzoekslocaties in Spanje en Canada waar pluimvee, varkens en koeien worden bestudeerd. Een deel van het grondstoffenonderzoek wordt ook in China gedaan. De hoofdvestiging voor visonderzoek is in Noorwegen.

De koe is voor Nutreco een complex dier.

Leo den Hartog (Nutreco):

“Landbouwhuisdieren zijn topsporters”

Leo den Hartog, directeur R&D and Quality Affairs van Nutreco: “We zijn continu bezig met onderzoek om de business van Nutreco te ondersteunen, d.w.z. gericht op de vragen uit de markt en de kansen die we zien in de wetenschappelijke wereld. Wij produceren in 30 landen en handelen in een kleine 100 landen. Nutreco bestrijkt het gehele scala aan producten: van additieven, premixen en concentraten tot compleetvoer en speciaalvoer.”

Nutreco onderscheidt daarbij functionele voeding en kwantitatieve voeding. Dit laatste betreft vooral onderzoek naar de voederwaarde van bestaande en nieuwe grondstoffen en modellen die aangeven hoe dieren gevoerd moeten worden en die de productie voorspellen. Tevens wordt in deze modellen de effecten van voeding op emissies berekend waarmee onder meer wordt getracht op duurzaamheid een slag te maken. Functionele voeding houdt zich bezig met voeding per levensfase/ transitie-moment van een dier. Met aandacht voor zaken als het jonge dier, darmgezondheid, geboorte, spenen, enzovoort.

“Nutreco heeft regionale Application and Solution Centres”, zegt Den Hartog. Deze Application and Solutions Centres zorgen ervoor dat de marktbehoefte met R&D verbonden wordt. We zijn sterk gegroeid in vele landen en je kunt vanuit Nederland niet

overal zijn. Bovendien zijn er cultuur- en taalverschillen. Zo kunnen we wereldwijde kennis lokaal toepassen.”

Waarom soja?

Soja wordt gebruikt voor menselijke consumptie (soja-olie) en voor dierlijke consumptie (sojaschroot). Wat betreft eiwit voor diervoeding is Europa niet zelfvoorzienend; ongeveer 3/4e moet worden geïmporteerd. Den Hartog: “Bij eiwit is de kwaliteit erg belangrijk. Dan is soja een van de beste eiwitbronnen die er zijn. Het eiwitgehalte is hoog, de aminozurensamenstelling is optimaal, het is relatief laag in fosfor enzovoort. Soja kan niet grootschalig worden geteeld in Europa, met uitzondering van Oost-Europa. Maar ook daar slechts in beperkte mate, afgezet tegen de wereldproductie. De Verenigde Staten, Argentinië en Brazilië zijn de grootste producenten. Wij importeren veel uit Latijns-Amerika, waarvan een groot deel bestemd is voor doorvoer. Nederland zelf ‘verbruikt’ 1,5% van het totaal.”

Het Europese bedrijfsleven heeft in 2006 een moratorium afgesproken, waarbij geen soja meer wordt afgenomen uit gebied waar bos is gekapt voor sojateelt. Nutreco is jarenlang voorzitter geweest van de Round Table on Responsible Soy (RTRS) die criteria opstelt voor sojaproductie en gebruik.

Uitdagingen

De focus van Nutreco ligt bij diervoeding op uitbreiding in de opkomende markten in Latijns-Amerika, Rusland, Azië en Afrika. Was de onderneming vroeger in de hele keten actief, met eigen fokkerijen, slachterijen en dergelijke, nu heeft men zich 100% toegelegd op diervoeding, in het bijzonder speciaalvoer. Goed teken van de expansie is de nieuwe fabriek die in Rusland onlangs geopend is.

‘Wel vooroplopen, niet vooruitlopen’

Welk dier stelt Nutreco voor de grootste uitdaging? Den Hartog: “Complex is natuurlijk de koe, met fermentatie in de pens. Kip en vis hebben onze grote aandacht, want die hebben toekomst over de gehele wereld, omdat er geen religieuze aspecten aan vast zitten. De productie per dier neemt toe, bij koe en varken is dat de afgelopen decennia 65% geweest. Maar er is nog steeds wereldwijd 30-40% van het productiepotentieel onbenut. Toch wordt er door landbouwhuisdieren op veel bedrijven op enorm efficiënte wijze hoogwaardig dierlijk eiwit geproduceerd. Ik ben van mening dat deze landbouwhuisdieren topsport verrichten.”

Internationale samenwerking

Om aan de marktvrage te beantwoorden werkt Nutreco samen met wetenschappers op alle continenten. “Uiteraard met Wageningen UR, maar ook met buitenlandse relaties in Duitsland, Engeland, Frankrijk, Spanje, landen in Oost-Europa, Australië, Brazilië, USA, Canada, China – de lijst is eindeloos. Uitgangspunt is voor ons: waar op de wereld zit de leidende onderzoeksgroep voor een bepaalde diersoort?” Den Hartog vervolgt: “Wij werken in fundamenteel onderzoek samen met collega-bedrijven, evenals op het terrein van genomics.” Ook de R&D op soja is volop in beweging. “Mijn overtuiging is dat wij de komende decennia nog meer zullen kijken naar bijvoorbeeld componenten die we uit grondstoffen zoals soja kunnen halen, om die in te zetten in eiwitconcentraten voor jonge dieren.”

Agro-export en thuisproductie

“Nederland is een uniek, klein landje, dat al jarenlang de tweede grootste agro-exporteur van de wereld is. Waarom is dat belangrijk? Voor de economie, de werkgelegenheid, het landschap, de valorisatie van nevenstromen en voedselzekerheid. Onze ligging is echt uniek: dicht bij de consumptiegebieden in Duitsland, Engeland en Frankrijk dan de Duitse, Engelse en Franse productiegebieden. Maar... Nederland moet zelf ook een agrarische sector behouden die produceert. Ons buitenlandse succes op dit vlak kan slechts bestaan bij de gratie van binnenlandse productie. In allerlei opzichten is daarbij samenwerking binnen de Nederlandse ‘gouden driehoek’ van bedrijfsleven, wetenschap en overheid van groot belang. Intussen dient in EU-verband een gelijk speelveld tot stand te komen. Wij lopen binnen de EU vooruit, zoals door een verbod op eieren uit legbatterijen. Dan moeten wij die eieren ook niet accepteren van buiten de EU. Kortom, wel vooroplopen, maar niet vooruit lopen.”

Den Hartog kan ook vertellen over de lessen die hij trok als missieleider van (agrarische) handelsmissies naar het buitenland. “Wat dit betreft is er wel een ontwikkeling geweest. Ik ben op missie geweest met bijvoorbeeld vier fokkerijgroeperingen, vier ondernemingen in eiwitconcentraten enzovoort. De markt is voor ons zo groot, je hebt meer aan krachten bundelen dan concurrentie tijdens zo’n missie. Viermaal ‘mijn product is beter’ is geen winnaar. Samenwerken is dus geboden. In export, én op missie. Soms is een ketenbenadering of een alles omvattend concept veel productiever. In concreto evalueerde ik vanaf de start van zo’n missie elke avond met de deelnemers. Wat ging er goed, wat kon beter? Ik kan het elke agro-mkb’er aanraden: ga mee op missie. Maar zorg er dan wel van tevoren voor, dat je al je krachten hebt gebundeld.”

Hans van der Lee

Wie is Leo den Hartog?

Leo den Hartog (58) is sinds 2001 directeur R&D and Quality Affairs bij Nutreco.

Hij is geboren op een akkerbouwbedrijf met vee in Willemstad. Na de studie aan de toenmalige Landbouwuniversiteit in Wageningen werkte hij bij het Consulentenschap voor de Varkens- en Pluimveehouderij te Arnhem. Daarna is hij negen jaar verbonden aan de vakgroep Veevoeding van de Landbouwuniversiteit met onderwijsverplichting aan de faculteit Diergeneeskunde.

Gedurende deze periode heeft hij zijn proefschrift afgerond. In deze periode heeft hij één jaar aan de Universiteit van Alberta in Canada gewerkt. In 1989 is hij benoemd tot directeur van het Praktijkonderzoek Varkenshouderij in Rosmalen. In 1997 is hij verandermanager geworden en heeft hij in die hoedanigheid de fusie en verzelfstandiging van het Praktijkonderzoek Veehouderij in Lelystad geleid. Van deze instelling, die deel is gaan uitmaken van Wageningen UR, werd hij directeur ‘onderzoek en kennisoverdracht’. In 2001 maakte hij de overstap naar Nutreco. Hij is bijzonder hoogleraar ‘Diervoeding in duurzame ketens’ aan de Wageningen Universiteit.

Den Hartog is vijfmaal als voorzitter van Nederlandse handelsmissies voor het ministerie van LNV (en later EZ) uitgezonden naar China, Taiwan, Zuid-Korea, Brazilië, Argentinië, Chili en Zuid-Afrika.